Johdanto lasten hyvään kohteluun Sospron lastenkodeissa

Tämä suunnitelma on laadittu yhteistyössä yksikön koko henkilöstön ja sinne sijoitettuna olevien lasten kanssa. Suunnitelma kertoo, miten tässä yksikössä tuetaan sijoitettujen lasten itsemääräämisoikeutta sekä vahvistetaan avoimuutta ja yhteisymmärrystä yhteisistä säännöistä ja yksikön toimintatavoista arjessa. Tämän suunnitelman laatimista ohjaa Sospron yhteinen Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma ohje.

SOSPRO

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma (Lsl 61b§)

Takahuhti Alatalo 1

Lämpimästi Tervetuloa Takahuhti Alatalo 1:n!

Alatalo 1 on lastensuojelun erityisyksikkö, jossa voi olla sijoitettuna 12–17-vuotiaita lapsia ja nuoria. Toivottavasti koet olosi turvalliseksi joukossamme tutustuttuasi meihin ensin. Toiveenamme on tutustua toisiimme, jotta voimme suunnitella yhdessä tukimuotoja juuri sinulle sopivalla tavalla. Tavoitteemme on suunnitella kuntoutustasi tukevia tukimuotoja niin, että tulet kuulluksi ja nähdyksi juuri sellaisena kuin olet! Sinulla on oikeus turvalliseen toiminta- ja kasvuympäristöön, hyvään hoitoon ja kasvatukseen sekä ikääsi sopivaan tukeen ja valvontaan. Käymme yhdessä läpi, mitä tämä kaikki tarkoittaa, ja mitä toivot meidät ottavan huomioon kuntoutuksessasi.

Alatalo 1 arki sisältää yhteisiä aikatauluja ja toimintatapoja. Lisäksi on asioita, joita sovimme yksilöllisesti kanssasi. Henkilökohtaisten sopimusten tarkoituksena on vahvistaa ja tukea sinulle asetettujen tavoitteiden täyttymistä. Meille on tärkeää, että saat kokemuksen siitä, kuinka voit olla vaikuttamassa omaan arkeesi ja hyvinvointiisi.

Elämä ei aina ole helppoa ja kivaa, ja silloin tarvitaan enemmän ohjaajan tukea ja apua. Toisinaan joudumme asettamaan rajoituksia, jotta takaamme sinulle ja muille yksikön lapsille ja nuorille turvallisen ympäristön.

Tämä hyvää kohtelua koskeva suunnitelma kertoo Alatalo 1 toimintatavoista sekä yhteisistä käytännöistä. Sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten hyvää kohtelua koskevat asiat ovat moninaiset. Siihen liittyy psyykkinen, fyysinen ja sosiaalinen turvallisuus, yksikön toimintatavat ja kasvatukselliset seuraamukset, rajoitustoimenpiteiden käyttäminen ja niiden ennaltaehkäisevä toiminta. Tavoitteenamme on, että saat kokemuksen kuulluksi tulemisesta ja siitä, että aikuiset ovat kiinnostuneita sinusta ja hyvinvoinnistasi kokonaisvaltaisesti.

SOSPRO

Lapsen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen, tukeminen ja ylläpito

”Itsemääräämisoikeus tarkoittaa yksilön oikeutta tehdä omaa elämäänsä koskevia valintoja ja päätöksiä sekä toteuttaa niitä. Itsemääräämisoikeutta ja perusoikeuksia voidaan kuitenkin rajoittaa oman ja muiden turvallisuuden takaamiseksi. ”

Alatalo 1 ohjaajat huolehtivat itsemääräämisoikeuden toteutumisesta. Toimintatavoilla ja sopimuksilla ei puututa perusoikeuksiisi, vaan ne ovat osa hoitoa ja huolenpitoa. Meillä jokainen lapsi ja nuori saa olla sellainen kuin on ja lupauksemme on huomata sinussa oleva hyvä.

Tässä muutamia esimerkkejä, miten itsemääräämisoikeutesi toteutuu:

· Sinulla on oikeus omiin arvoihisi ja oikeus olla oma itsesi

· Sinulla on oikeus ylläpitää sosiaalisia suhteita läheisiin ja tuemme sinua tässä.

· Kanssasi rakennetaan yhdessä viikko-ohjelma, joka sitouttaa noudattamaan yhdessä sovittuja aikatauluja ja tukee asiakassuunnitelmaneuvottelussa asetettuja tavoitteita.

· Sinulla on oikeus harrastaa ja kokeilla kiinnostavia harrastusmuotoja yksin tai yhdessä omaohjaajan kanssa.

· Saat sisustaa huoneesi itsellesi viihtyisäksi.

· Sinulla on oikeus saada hyvää hoitoa ja olet osallisena sen toteutumisessa.

· Sinulla on oikeus koskemattomuuteen.

· Saat käyttöösi omaa rahaa, joka tukee sinua oppimaan vastuullista rahankäyttöä.

Meillä on käytössä neljä arjen toimintakäytäntöä.

1. *Takahuhdissa kunnioitamme ja arvostamme toisiamme ja osoitamme sen käyttäytymisellämme.*
2. *Takahuhdissa emme salli minkäänlaista väkivaltaa itseä tai toisia kohtaan.*
3. *Takahuhdissa emme käytä päihteitä*
4. *Takahuhdissa emme käy kauppaa emmekä vaihda omaisuuttamme toistemme kanssa.*

Kerran viikossa on nuorten kokous, jossa yhdessä keskustelemme kuulumisista, suunnittelemme Alatalo 1 arkea ja sovimme yhteisten tekemisten teemat. Nuorten kokouksessa on mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin ja tuoda esille toiveita tai epäkohtia sekä esittää niihin toivomiasi muutoksia. Nuorten kokouksen tarkoituksena on myös tiedottaa yksikön arkeen liittyvistä asioista.

Hyvä hoito ja kasvatus

Alatalo 1:n tarkoituksena on turvata hyvä hoito ja kasvatus, ikäsi ja kehitystasosi mukainen tarpeellinen valvonta ja huolenpito sekä oikeutesi tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Sinulla on oikeus turvalliseen ja kunnioittavaan kasvuympäristöön sekä erityiseen suojeluun.

Jotta voit kokea olosi turvalliseksi sinun tulee saada osaksesi ymmärrystä, turvaa ja huolenpitoa. On tärkeää, että saat kokemuksen siitä, että yksityisyyttäsi kunnioitetaan ja sinua tuetaan kasvamaan vastuulliseen ja itsenäiseen aikuisuuteen. Mielipiteesi ja toiveesi kuullaan. Sinulla on oikeus saada tietoa ja osallistua omien asioiden hoitamiseen.

Sinulle nimetään omaohjaajat, jotka kulkevat rinnallasi arjessa. Omaohjaajat käyvät säännöllisesti keskustelua kanssasi ja viettävät yhteistä aikaa kanssasi viikoittain. Omaohjaajan tärkein tehtävä on luoda luottamuksellinen suhde kanssasi, jotta hän voi auttaa ja tukea sinua parhaalla mahdollisella tavalla.

Tehdessämme hoito- ja kasvatustyötä, ovat toimintatavat ja sopimukset välttämättömiä turvallisuutesi vuoksi. Asetamme rajoja ja velvollisuuksia ikätasosi ja yksilöllisten tarpeittesi mukaisesti. Toimintatapojen ja sopimusten tarkoituksena on kasvattaa ja tukea sinua kasvamaan ja kehittymään sekä toimimaan yhteisön jäsenenä. Toimintatavoilla ja sopimuksilla ei puututa perusoikeuksiisi, vaan ne ovat osa hoitoa ja huolenpitoa. Toimintatavat ovat näkyvillä Alatalo 1 ruokailutilan seinällä ja ne käydään läpi yhdessä. Lisäksi asetetaan yksilölliset tavoitteet yhdessä sosiaalityöntekijän ja huoltajiesi kanssaikätasosi huomioiden, joita seurataan arjessa päivittäin.

SOSPRO

Mitä ovat rajoitustoimenpiteet

Rajoitustoimenpiteet ovat aina viimeinen keino puuttua kasvatukseesi. Kasvatukselliset käytännöt ovat ensisijaisia tapoja turvata kasvusi ja kehityksesi. Mikäli rajoitustoimenpiteisiin on ryhdyttävä, on keinoista aina valittava lievin mahdollinen vaihtoehto ja rajoitustoimenpide on lopetettava heti, kun se on mahdollista. Mikäli rajoitustoimenpiteitä joudutaan käyttämään, on tärkeää, että ymmärrät, minkä vuoksi rajoitustoimenpidettä käytetään.

Rajoitustoimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on pyrkiä turvaamaan sijaishuollon tarkoituksen toteutuminen ja samalla itsesi tai toisen henkilön suojaaminen.

Rajoitustoimenpiteitä käytettäessä voidaan välttämättömässä määrin joutua puuttumaan sinun perusoikeuksiisi.

Luettelo yksikössä käytettävissä olevista rajoitustoimenpiteistä:

· Lsl 62§ Yhteydenpidon rajoittaminen

Lastenkodin johtajan poissa ollessa lyhytaikainen, enintään 30vrk kestävän yhteydenpidon rajoittamista koskevan päätöksen tekee lastenkodin johtajan sijainen, joka ilmoitetaan erikseen jokaisen poissaolon osalta.

Muista rajoitustoimenpiteistä:

· Lsl 65§ Aineiden ja esineiden haltuunotto

· Lsl 66§ Henkilön tarkastus

· Lsl 66a§ Henkilön katsastus

· Lsl 67§ Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen

· Lsl 69§ Liikkumisvapauden rajoittaminen

· Lsl 69a§Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen

Lisäksi tarvittaessa oikeutenamme on pyrkiä rauhoittamaan sinua
Lsl 68 § mukaisesti Kiinnipitämällä tai sitä käyttämällä estäen Lsl 68a§:n mukaisesti sinua poistumasta yksiköstä.

Miten yksikössä varmistetaan lasten ja aikuisten turvallisuus

Alatalo 1:ssä työskennellään ennakoiden ja hyvä huomioiden, jotta turvattomuutta ja väkivaltatilanteita ei pääsisi syntymään. Jokaisella lapsella, nuorella ja ohjaajalla on lastenkodissa oikeus niin henkiseen kuin fyysiseenkin koskemattomuuteen. Ohjaajilla on käytössään radiopuhelimet, joilla on mahdollisuus tarvittaessa pyytää toisista yksiköistä ohjaajia turvaamaan tilannetta.

Teemme kanssasi tuki- ja turvallisuussuunnitelman, jolla pyrimme yhdessä miettimään yksilöllisiä keinoja, jotta tilanteet eivät eskaloidu. Haastavat tilanteet käydään aina jälkikäteen läpi ja mietitään yhteisesti, mitä tilanteessa on tapahtunut ja mitä voimme tehdä toisin seuraavalla kerralla. Pyrimme löytämään ja vahvistamaan vahvuuksiasi kiinnittämällä huomio siihen, mikä onnistuu ja menee hyvin. Olemme iloisia pienistäkin onnistumisista ja ennen kaikkea toiveesta tehdä parhaansa.
Rohkeus yrittää

Miten yksikössä pyritään ennaltaehkäisemään rajoitustoimenpiteiden käyttöä

Yhtenä tärkeimpänä ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä ovat yhteiset toimintatavat ja sopimukset. Erityisen tärkeää on, että kanssasi rakennetaan luottamuksellinen suhde. Mitä paremmin ohjaajat tutustuvat sinuun, sen avoimempaa ja turvallisempaa yhteinen työskentely on. Luottamus mahdollistaa vaikeimpienkin tunteiden käsittelyn ja haastavien tunteiden hallinnan harjoittelun.

Usein ennen rajoitustoimenpiteen asettamista, kanssasi keskustellaan ja annetaan vielä mahdollisuus muuttaa käytöstäsi. Aina et välttämättä tähän pysty, jolloin autamme tilanteessa joko kasvatuksellisin keinoin tai rajoitustoimenpiteen avulla.

Miten yksikössä käytetään rajoitustoimenpiteitä

Rajoitustoimenpiteiden käytännöstä:

· Rajoitus on suojaksesi ja sitä käytettäessä huomioidaan ikäsi, kehitysvaiheesi, kulttuurisi sekä uskontosi.

· Rajoitustoimenpiteelle tulee aina olla perusteltu syy ja sen tulee olla viimeinen keino suojata hyvinvointiasi. Rajoitus ei saa sisältää alistamista, kurittamista, eikä muulla tavoin loukkaavaa kohtelua, eikä sitä saa käyttää rangaistuksena.

· Huomioimme mielipiteesi ja sinulla on oikeus ilmaista niitä ennen rajoitustoimenpidettä sekä sen aikana.

· Rajoitustoimenpide lopetetaan heti, kun sille ei ole enää tarvetta

Rajoitustoimenpiteitä tehtäessä huomioidaan aina rajoitustoimenpiteen kohteena olevan lapsen, muiden lastenkodin lasten sekä ohjaajien turvallisuus. Ohjaajilla on osaaminen sekä perehdytys rajoitustoimenpiteiden käyttöön ja niiden turvalliseen toteuttamiseen.

Miten yksikössä toimitaan rajoitustoimenpiteiden käytön jälkeen

Ohjaajan on kirjattava Nappula järjestelmään rajoitustoimenpide ja siihen johtanut tilanne sekä mielipiteesi tilanteesta. Rajoitustoimenpiteen jälkeen kanssasi keskustellaan tapahtuneesta ja pohditaan yhdessä, miten jatkossa voitaisiin toimia eri tavalla. Rajoituksen päätyttyä, rajoitustoimenpiteestä tehdään vaikuttavuuden arviointi, jossa arvioimme yhdessä kokemustasi siitä, onko toimenpide toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Meille on tärkeä kuulla mielipiteesi, mikä kokemuksesi oli rajoitustoimenpiteen asettamisesta sekä toimenpiteen aikaisista toimintatavoista, jotta voisimme auttaa sinua parhaalla mahdollisella tavalla, mikäli eteen tulee tilanne, jossa tarvitaan rajoitustoimenpidettä.

Rajoitustoimenpiteiden jälkeen jatketaan työskentelyä rajoitustoimenpiteeseen johtaneiden syiden osalta. Kanssasi pyritään löytämään keinoja, jotta tilanteita ei synny ja miettimään riittävät tukitoimet sinua auttaaksemme. Jokaisen rajoitustoimenpiteen aikana ja sen jälkeen tulee varmistaa, että olet ymmärtänyt rajoitustoimenpiteen, siihen johtaneet syyt sekä perusteet.

Lapsen ohjaaminen muutoksenhakemisen ja kantelun osalta

Sinulla on oikeus hakea muutosta päätöksiin ja mahdollisuus tehdä muistutus saamastasi kohtelusta. Ohjaajat auttavat prosessissa ja saat heiltä aluehallintoviraston, sosiaaliasiamiehen ja laillisuusvalvojien yhteystiedot. Jokaisella ohjaajalla on velvollisuus kertoa oikeuksistasi ja tuettava oikeuttasi tehdä ilmoitus saamastasi kohtelusta tai hakea muutosta sinua koskeviin päätöksiin.

Suunnitelman laadinta, päivittäminen ja yksikön asiakkaiden tiedottaminen

Takahuhti Alatalo 1 hyvää kohtelua koskevaa suunnitelmaa käydään kanssasi läpi tulovaiheessa ja saat mahdollisuuden osallistua sen tekemiseen. Suunnitelmaa arvioidaan ja tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa useamminkin. Yksikkömme seinälle on tehty hyvän kohtelun puu, johon on lisätty jokaisen lapsen ja nuoren ajatuksia siitä, mitä hyvä kohtelu tarkoittaa juuri heille. Mielipiteesi lisätään puuhun heti, kun olet miettinyt, mitä hyvä kohtelu tarkoittaa näkökulmastasi.

Suunnitelma on sijoitettu Alatalo 1:ssä kaikkien nähtäville ja se lähetetään myös tiedoksi asioistasi vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Hyvän kohtelun suunnitelman päivitys

07.10.2026

Tampere, Takahuhti Alatalo 1

Iiris Järvinen, yksikön johtaja

SOSPRO